

بسمه تعالی

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران، آیین نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران و مصوبات کارگروه ماده ۹ آن و نیز مدیریت انواع ریسک های بانکی به ویژه ریسک های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

۱-۱ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

- ۲-۱ - قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛
- ۳-۱ - آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
- ۴-۱ - موسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی های اعتبار، صندوق های قرض الحسنه، شرکت های لیزینگ، شرکت های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.
- تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شوند.
- ۵-۱ - مدیریت ارشد: اعضاء هیات عامل/مدیر عامل و آن گروه از مدیران اجرایی و کارکنان ارشد موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر هر یک از اعضای هیات عامل / مدیر عامل قرار داشته، مسئولیت اجرای استراتژی ها و سیاست های مصوب هیات مدیره/هیات امناء یا هیات عامل را حسب مورد بر عهده دارند.
- ۶-۱ - ریسک عملیاتی: احتمال بروز زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش ها، افراد و سیستم های داخلی یا ناشی از رویدادهای خارج از موسسه اعتباری از جمله وقفه های عملیاتی، جرایم مشتریان، محصولات و عملکرد کاری، عملکرد استخدامی و ایمنی محیط کار.
- ۷-۱ - ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.
- ۸-۱ - تطبیق: سازگاری فعالیت موسسه اعتباری با قوانین، مقررات و استانداردهای ناظر بر فعالیت های آن موسسه.

۹-۱- ریسک تطبیق: احتمال شمول جریمه، مجازات‌های قانونی، تنبیهات نظارتی، مواجهه با زیان‌های حایز اهمیت و یا آسیب وارد شدن به حسن شهرت موسسات اعتباری، به دلیل عدم رعایت قوانین، مقررات و استانداردها است.

۱۰-۱- مشتری (ارباب رجوع):

- شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛
- هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

مشتری به دو نوع مشتری گذری و دائمی - به شرح زیر - تقسیم می‌شود.

۱۰-۱-۱- مشتری گذری: مشتری است که به منظور دریافت خدمات غیرپایه به موسسه اعتباری مراجعه کرده و ارائه خدمت به وی مستلزم تشکیل پرونده نمی‌باشد. ارتباط مشتری گذری با موسسه اعتباری فاقد ویژگی "استمرار" است. متقاضیان وصول وجه چک، حواله وجه و پرداخت قبوض از جمله مصادیق مشتریان گذری می‌باشند.

۱۰-۱-۲- مشتری دائمی: مشتری است که ارتباط وی با موسسه اعتباری، واجد ویژگی مهم استمرار است و به دلیل نوع و ماهیت خدمات موردنیاز، تشکیل پرونده جهت درج اطلاعات هویتی و دیگر اطلاعات مورد نیاز برای وی ضرورت دارد.

۱۱-۱- اشخاص حقیقی خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایران را ندارند. دارای مدارک شناسایی کشور متبوعه «گذرنامه» معتبر بوده و دارای روادید و یا پروانه اقامت معتبر در ایران می‌باشند. درخصوص آوارگان خارجی دارای کارت هویت ویژه اتباع خارجی و یا کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره از سوی وزارت کشور

ج.۱.۱ و در مورد پناهندگان خارجی دارندگان دفترچه پناهندگی معتبر صادره از سوی نیروی انتظامی ج.۱.۱. می باشند.

۱-۱۲- اشخاص حقوقی خارجی:

این اشخاص عبارتند از:

الف) موسسات، شرکت ها و شعب فعال آن ها که در خارج از ایران به ثبت رسیده باشند.

تبصره: نمایندگی و شعب شرکت ها و موسسات خارجی که در اداره کل ثبت شرکت ها به ثبت رسیده باشند، جزو اشخاص حقوقی ایرانی محسوب می شوند.

ب) نمایندگی های سیاسی خارجی مقیم ایران شامل سفارت خانه ها و کنسولگری ها.

پ) دفاتر نمایندگی رسمی سازمان های بین المللی مستقر در کشور که مورد تایید وزارت امور خارجه باشند.

ت) دفاتر سازمان های مردم نهاد خارجی دارای مجوز فعالیت از وزارت کشور.

۱-۱۳- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود:

۱-۱۳-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۳-۲- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۱۴- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می شود، اطلاق می گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می شود.

۱-۱۴-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- حواله وجوه؛
 - انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
 - خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
 - صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.
- ۱-۱۴-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهر نویسی آن‌ها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱۵-۱- شماره اختصاصی: شماره ای منحصر به فرد که برای هر یک از اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی تعیین و اختصاص داده می شود که به صورت رمزیننه (بارکد) روی مدارک شناسایی معتبر درج می گردد.

۱۶-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱۷-۱- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ز ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱۸-۱- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱۹-۱- دبیرخانه: دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۲۰-۱- پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی: مرجع تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران موضوع آیین نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران.

۲۱-۱- سامانه احراز هویت اشخاص (ساها): سامانه مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با سازمان های ذی ربط (سازمان ثبت احوال کشور، پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی، سازمان ثبت اسناد کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی)، پاسخ به استعلام مؤسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی آنها را تسهیل می نماید.

۲۲-۱- مدارک شناسایی معتبر:

۱-۲۲-۱- اشخاص حقیقی خارجی:

• گذرنامه معتبر: گذرنامه ای است که تاریخ انقضاء آن تمام نشده باشد و دارای

اجازه اقامت معتبر باشد.

تبصره ۱: اجازه اقامت معتبر عبارت است از:

۱- پروانه اقامت معتبر صادره توسط نیروی انتظامی، درج شده در گذرنامه؛

۲- روادید دارای تاریخ اعتبار صادره توسط وزارت امور خارجه، درج شده در گذرنامه؛

۳- گذرنامه اتباع کشورهای لغو روادید با ایران، دارای مهر ورود به کشور و حداکثر یک

ماه از تاریخ ورود؛

۴- گذرنامه اتباع خارجی دارای مجوز تمدید روادید، صادره توسط نیروی انتظامی.

تبصره ۲: روادید و یا اجازه اقامت در ایران درج شده در گذرنامه های خدمت و سیاسی

توسط وزارت امور خارجه صادر می گردد.

• دفترچه پناهندگی معتبر صادره توسط نیروی انتظامی؛

• کارت هویت معتبر صادره توسط وزارت کشور؛

• کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره توسط وزارت کشور.

تبصره ۳: اعتبار دفترچه های پناهندگی، کارت های هویت و آمایشی منوط به عدم

انقضای تاریخ آن می باشد.

۱-۲۲-۲- اشخاص حقوقی خارجی:

• معرفی نامه وزارت امور خارجه در خصوص نمایندگی سیاسی کشورها و سازمان های

بین المللی؛

• معرفی نامه وزارت کشور در خصوص سازمان های مردم نهاد خارجی؛

• مدارک ثبت سایر اشخاص حقوقی خارجی در خارج از ایران که در آن محل ثبت،

تاریخ ثبت، شماره ثبت و موضوع فعالیت شخص حقوقی قید شده باشد.

۱-۲۳- مشخصات هویتی:

۱-۲۳-۱- اشخاص حقیقی: شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر یا مادر، تاریخ تولد، کشور

محل تولد، شماره مدرک شناسایی، نوع مدرک شناسایی، تابعیت، جنسیت، شماره

اختصاصی.

تبصره: در خصوص اتباع خارجی عرب تبار، نام جد نیز از مشخصات هویتی محسوب می گردد و نیازی به اخذ نام خانوادگی نمی باشد.

۱-۲۳-۲- اشخاص حقوقی: نام، تابعیت، موضوع فعالیت، نوع فعالیت، شماره ثبت، محل ثبت، تاریخ ثبت، شماره اختصاصی.

تبصره: این دستورالعمل، مشتمل بر حداقل اطلاعات لازم در خصوص نحوه شناسایی مدارک معتبر اشخاص خارجی است. بانک مرکزی در مواقع مقتضی اقدام به تهیه و ابلاغ راهنمای شناسایی مدارک معتبر می نماید.

همچنین به دلیل پیچیدگی در تشخیص معتبر و مجاز بودن اسناد ارائه شده توسط مشتریان حقیقی و حقوقی خارجی، لازم است کارکنان شعب موسسه اعتباری موضوع را حسب مورد و از طریق اتصال به ساها استعلام نمایند.

تبصره: با توجه به اینکه عملیات تطبیق مدارک و اسناد مشتریان گذری خارجی در محل شعبه موسسه اعتباری انجام می شود لازم است موسسه اعتباری در هر یک از شعب، از کارکنانی با تجربه کافی در این زمینه استفاده نماید.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است برای تحقق اهداف این دستورالعمل، سیاستها و رویه‌های شفاف را - در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه - تدوین نموده؛ آنها را سالیانه مورد بازنگری قرار دهد. این سیاستها و رویه‌ها می‌بایست موارد زیر را در برگیرند:

❖ سیاست پذیرش مشتری؛

❖ رویه‌های شناسایی مشتری؛

❖ نظارت مستمر بر حسابها؛

❖ مدیریت ریسک.

سیاست پذیرش مشتری

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است برای پذیرش مشتری، معیارهای مشخص و شفافیتی داشته باشد. در این معیارها می بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرند:

۳-۱- گشایش هر نوع حساب منوط به شناسایی کامل مشتری براساس مدارک و اوراق هویتی، مجوز اقامت و فعالیت معتبر در ایران و ضوابط مذکور در این دستورالعمل است.

۳-۲- مؤسسه اعتباری موظف است هویت و مشخصات ابراز شده از سوی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را از طریق تطبیق با مدارک معتبر شناسایی و برابر ضوابط مذکور در این دستورالعمل احراز نماید.

۳-۳- مؤسسه اعتباری باید قبل از افتتاح حساب، کنترل های لازم را اعمال کند تا اطمینان یابد مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات اشخاصی خارجی که افتتاح حساب برای آن مجاز نیست، انطباق نداشته باشد.

۳-۴- مؤسسه اعتباری می بایست از افتتاح حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی که مدارک معتبری را برای حضور در ایران ارائه نمی نمایند، خودداری نماید.

۳-۵- واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریان خارجی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده اند به واحد اطلاعات مالی گزارش نماید.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است درخصوص اتباع خارجی دارنده دفترچه پناهندگی صادره توسط نیروی انتظامی، کارت ویژه اتباع خارجی و کارت خروجی مدت دار (آمایش) صادره توسط وزارت کشور پس از شناسایی اولیه و یا کامل، فقط خدمات بانکی افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز، سپرده سرمایه گذاری و انجام عملیات وصول چک را ارائه نماید.

تبصره: ارائه هرگونه کارت الکترونیکی و نیز ارائه مجوز هرگونه خدمات الکترونیک به اشخاص فوق ممنوع می باشد.

ماده ۵- ارائه کلیه خدمات بانکی به اتباع خارجی دارای گذرنامه و پروانه اقامت معتبر بلامانع می باشد.

ماده ۶- موسسه اعتباری موظف است در اسرع وقت نسبت به اجرای مفاد ماده ۱۵ آیین نامه مبنی بر شناسایی مشتریان قبلی، اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۷- در صورتی که موسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارائه اطلاعات غیرواقعی نماید، موسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از ارائه خدمات به وی خودداری نماید.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده‌اند، به واحد اطلاعات مالی گزارش کند.

رویه‌های شناسایی مشتری

شناسایی مشتری حقیقی و یا حقوقی خارجی برحسب نوع ارائه خدمات بانکی به آن‌ها، به دو نوع شناسایی اولیه و کامل تقسیم می‌شود. موسسه اعتباری باید هنگام ارائه خدمات بانکی به مشتریان خارجی؛ علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل؛ مواد مرتبط در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری را نیز رعایت نماید. بنابراین مؤسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه تمامی خدمات بانکی و اعتباری (اعم از خدمات پایه و غیر پایه) به مشتری خارجی اعم از مشتریان گذری و دائمی و انجام هرگونه عملیات پولی و مالی (حتی کمتر از سقف مقرر) از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت حواله وجه، صدور چک،

ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضاء سفته، بروات و اعتبارات اسنادی نسبت به شناسایی مشتری خارجی به شرح مندرج در این دستورالعمل اقدام کرده و اطلاعات آن را در سیستم اطلاعاتی خود ثبت نماید.

تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی مشتری ندارد.

شناسایی اولیه اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

ماده ۹- به منظور شناسایی اولیه مشتری در هنگام ارائه خدمات غیر پایه، موسسه اعتباری موظف است مشخصات هویتی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را اخذ و پس از تطبیق با اصل مدارک هویتی معتبر، ثبت نماید.

تبصره: در خصوص اشخاص حقوقی، شناسایی نماینده یا وکیل الزامی است.

شناسایی کامل اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

در ارائه خدمات پایه به اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید علاوه بر شناسایی اولیه مشتری، اقدام به شناسایی کامل آن ها به شرح ذیل نیز نماید:

شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی

ماده ۱۰- به منظور شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی، متصدیان مربوط در موسسه اعتباری باید ابتدا فرم شماره ۱ پیوست این دستورالعمل را تکمیل نموده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقیقی خارجی، به واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه ارسال نمایند. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها نسبت به اخذ شماره اختصاصی

اشخاص خارجی اقدام نموده و در صورت وجود شماره مزبور؛ نسبت به کنترل صحت آن اقدام کرده و پس از آن، دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذی ربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق دریافت وجه از صاحب حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم صدور مجوز فعالیت از سوی واحد اطلاعات مالی، لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی

ماده ۱۱- برای شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی، لازم است ابتدا فرم شماره ۲ پیوست تکمیل شده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقوقی خارجی به واحد مبارزه با پولشویی هر موسسه ارسال شود. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها، شماره اختصاصی اشخاص خارجی را اخذ کرده و در صورت وجود شماره مزبور، نسبت به کنترل صحت آن اقدام نماید و سپس دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذی ربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق واریز وجه به حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم موافقت واحد اطلاعات مالی لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

تبصره: در مورد شرکت های خارجی، شعب و دفاتر نمایندگی شرکت های خارجی در ایران و همچنین سازمان های مردم نهاد خارجی لازم است علاوه بر شناسایی کامل اشخاص حقیقی صاحب امضاء حساب، مسئولین خارجی مقیم و دارای تردد به ایران (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی) و نیز مشخصات اعضای هیأت مدیره و مدیران ارشد ارکان مشابه هر یک از آن ها در خارج از کشور (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی به جز شماره پروانه اقامت و روادید و نشانی)، مشخصات شرکت مادر آن ها در خارج از کشور - براساس مفاد فرم های شماره یک و دو - اخذ شود.

ماده ۱۲ - در شناسایی کامل مشتریان خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید تمامی اطلاعاتی را که در شناسایی کامل مشتریان ایرانی (حقیقی، حقوقی) از آن ها اخذ می نماید، از مشتریان خارجی نیز مطالبه کرده (حسب مورد) و پس از مستند سازی آن ها، در سوابق آن ها نگهداری نمایند.

نظارت مستمر بر حساب ها

ماده ۱۳ - شعب افتتاح کننده حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی موظف هستند خلاصه اطلاعات گردش حساب مشتریان خارجی را هر سه ماه یکبار از طریق سامانه الکترونیکی در اختیار واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری قرار دهند تا علاوه بر اعمال نظارت های مندرج در این دستورالعمل، متناسب با شرایط و وضعیت حضور و فعالیت قانونی و غیرقانونی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در ایران، نظارت های لازم صورت گرفته و در صورت تغییر شرایط مذکور، اطلاع رسانی لازم به شعب مربوط انجام پذیرد.

مدیریت ریسک

ماده ۱۴- هیات مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در موسسه اعتباری می‌بایست از وجود برنامه‌های موثر شناسایی مشتریان خارجی و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسب اطمینان حاصل کند. این برنامه‌ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم‌ها، کنترل‌ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان را فراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در موسسه اعتباری است.

ماده ۱۵- مسئولیت اجرای سیاست‌ها و رویه‌های هیات مدیره و مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن‌ها در موسسه اعتباری (در خصوص شناسایی مشتریان خارجی و ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی مربوط) بر عهده واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه است. واحد مذکور باید اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان خارجی را در شعب و تمامی سطوح موسسه اعتباری مورد بررسی قرار داده، هر گونه انحراف را به همراه پیشنهادها اصلاحی به هیات مدیره و مدیریت ارشد موسسه اعتباری گزارش کند.

ماده ۱۶- موسسه اعتباری می‌بایست در مورد شیوه شناسایی مشتریان خارجی، برنامه‌هایی آموزشی برای کارکنان خود تدارک ببیند. برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان به شناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت، اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند. برنامه‌های مذکور باید به طور مستمر (به خصوص در مورد کارکنان جدید) ادامه یابد تا اطمینان حاصل شود کارکنان ذی ربط آموزش‌های لازم را در این خصوص دیده‌اند. موسسه اعتباری موظف است سوابق آموزشی مربوط را در پرونده کارکنانی که آموزش دیده‌اند، درج نماید.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری موظف است هر شش ماه یکبار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهد. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت

ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، موسسه اعتباری موظف است مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهد.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات آنها

ماده ۱۸- هیات مدیره موسسه اعتباری می بایست اطمینان حاصل کند که برای نگهداری و پردازش مناسب اطلاعات، تدابیر لازم اندیشیده شده و سیستم‌های توانمند در موسسه استقرار یافته‌اند به گونه‌ای که در مواقع ضروری، سیستم‌های مذکور بتوانند اطلاعات مورد نظر مراجع ذی‌ربط را حداکثر ظرف مدت ۱ روز کاری، با سهولت و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛ در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۱۹- شیوه نگهداری اسناد و مدارک در موسسات اعتباری برابر آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکهزار و یکصد و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) است.

در سوابقی که از تراکنش‌های مالی حفظ می شود، باید نوع تراکنش، مبلغ و نوع ارز، تاریخ انجام تراکنش و طرفین تراکنش، شماره حساب‌هایی که تراکنش از طریق آنها انجام شده است و مشخصات صاحب/صاحبان حساب درج شوند.

سایر مواد

ماده ۲۰- رعایت سایر موارد ذکر شده در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسات اعتباری در خصوص اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی نیز الزامی است.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۲۱- این دستورالعمل علاوه بر موسسات اعتباری، برای تمامی شعب و نمایندگی بانکها و موسسات اعتباری خارجی در کشور، موسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، نیز لازم الاجرا می‌باشد.

زمان اجرا

ماده ۲۲- زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی بانک مرکزی است. در مدت مذکور موسسات اعتباری موظفند ضمن اطلاع رسانی به مشتریان، امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای این دستورالعمل را به گونه ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلال در امور مشتریان نشود.

این دستورالعمل در ۲۲ ماده و ۱۴ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید.